

Boer wil koers zelf bepalen

Het project MIJN Duurzaamheid ging anderhalf jaar geleden van start. De zestig boeren die deelnamen aan het netwerk hebben inmiddels hun plannen gemaakt, beslissingen genomen en zijn ieder op hun manier op weg om hun bedrijf te verduurzamen. Het 'MIJN' in MIJN Duurzaamheid bleek het belangrijkste voor de uitvoering.

Duurzaamheid is nog steeds een containerbegrip en veel mensen, ook boeren, weten niet zo goed hoe ze duurzaamheid handen en voeten moeten geven. 'Door veel nadruk te leggen op 'mijn', raakten we een innerlijke snaar', vertelt Bert Philipsen, die namens Wageningen UR Livestock Research het project begeleidde. 'De boeren kwamen er in de bijeenkomsten gaandeweg achter dat zij zelf kunnen en mogen bepalen wat voor hen duurzaamheid is.'

Dit leidde tot een brede variatie aan ideeën en plannen. 'De een koos voor duurzaamheid ten opzichte van het thema burger, de ander wilde meer duurzame bedrijfsvoering op het gebied van de koe, weer een ander ging voor het milieu of voor het thema boer. Wij hebben hen altijd uitgedaagd vanuit de vier invalshoeken een evenwicht te zoeken.'

Wát de boeren ook hebben gekozen, bewustwording is de belangrijkste winst van het project. 'Om iets te bereiken is bewustwording een belangrijke route', meent Philipsen. 'Duurzaamheid moet vanuit de boer zelf komen en hij moet het zelf willen doen. Duurzaamheid van bovenaf opleggen met allerlei dwingende regels, helpt niet. Als het 'MIJN' wordt, zie je de boeren opveren.'

SAMENWERKEN

Het samenwerken binnen de netwerken bleek eveneens een meerwaarde. 'Mensen leerden van elkaar, gingen bij elkaar kijken, deden ideeën op, lieten misschien ideeën weer los. Zo werkten de boeren in een groep toe naar hun individuele duurzaamheidskeuze.'

Een paar boeren haakte aan het begin van het project af, zegt Philipsen. 'Maar het merendeel is aan de slag gegaan.'

Voor de een is weidegang duurzaam, voor de ander niet. In MIJN Duurzaamheid maakten boeren ieder hun eigen duurzaamheidskeuze.

Foto: John Biert

Christel van Raaij, die als communicatieadviseur vanuit Projecten ITO Noord het project begeleidde, was vooral verrast over de wegen die de boeren kozen. 'Wij dachten vooraf dat er uiteindelijk vier of vijf hoofdstijlen uit het project zouden komen,

maar het bleken zestig unieke stijlen te zijn geworden.'

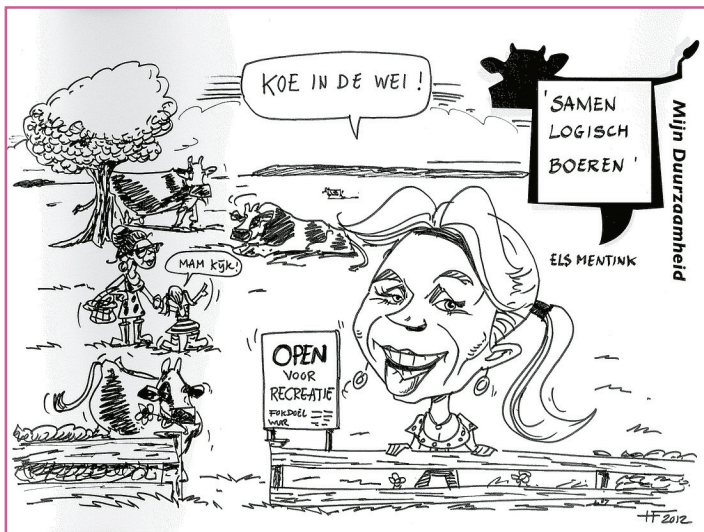
CAROLINE VAN DER PLAS

> www.mijnduurzaamheid.wur.nl

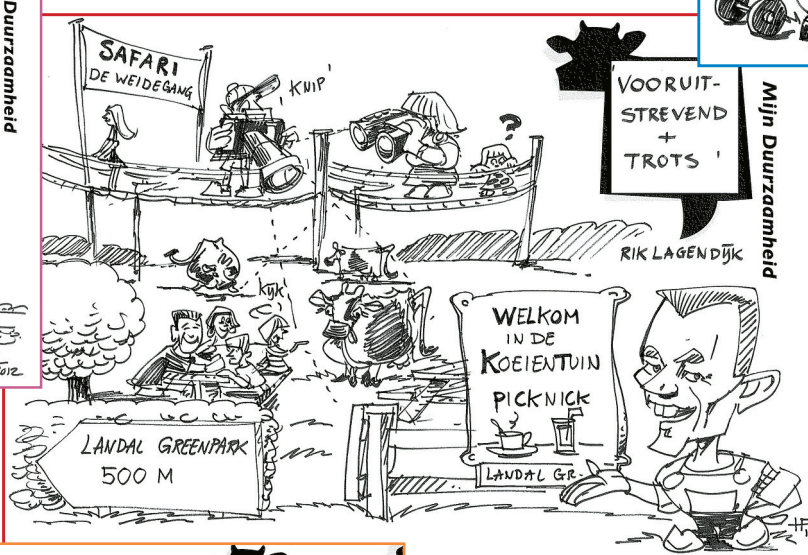
Cartoons beelden ambitie deelnemers uit

ELS MENTINK

Els Mentink uit het Overijsselse Deurningen volgde MIJN Duurzaamheid met haar vader Arie. Haar motto is: 'Je hoeft niet alles te weten, als je maar mensen kent die het je kunnen vertellen'. Haar ambitie is een vakvrouw te worden en een ambassadeur voor de sector. De burger moet volgens haar de boerderij zien als veilig voedselproductie- en kenniscentrum. Mentink wil duidelijker de bedrijfsstrategie analyseren en een fokdoel opstellen. Ook het reduceren van antibiotica staat hoog op de lijst.

Nieuwe Oogst belichtte vorig jaar en dit jaar vier deelnemers aan het project MIJN Duurzaamheid. Zij hebben op één A4 in hun duurzame bedrijfsstijl aangegeven hoe nu verder te willen gaan. Een cartoonist beeldde hun kernwaarden en ambities uit.

MARTIJN DAMSTEEGT

Kernwaarden voor Martijn Damsteegt uit Nieuw-Lekkerland zijn geloof, liefde en zorgzaamheid. Hij gaf in het begin van het project aan zijn bedrijf zodanig in te richten dat het ook in de toekomst kan blijven bestaan en voldoet aan de eisen en wensen van de maatschappij. Balans tussen bedrijf en gezin is voor hem belangrijk, evenals gezonde koeien en een goede kringloop. De burger wil hij bij zijn bedrijf betrekken door een mini-camping in te richten.

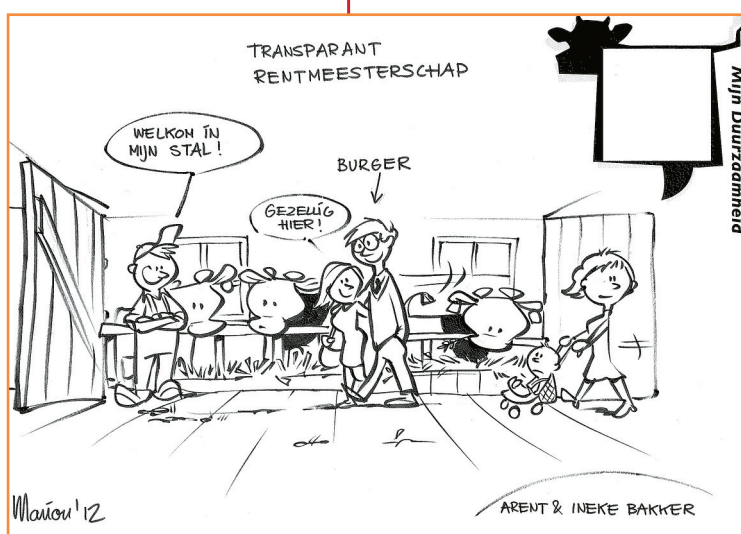
MIJN Duurzaamheid

In het project MIJN Duurzaamheid keken ruim zestig ondernemers vanuit vier invalshoeken naar duurzaamheid: boer, koe, burger en milieu met als einddoel een praktisch bedrijfsontwerp. Tijdens de netwerken discussieerden de deelnemers volop met elkaar en keken bij anderen op het erf. Het project werd gefinancierd door het ministerie van EL&I en Productschap Zuivel. Doel was een eigen concreet ontwerp voor een duurzaam bedrijf en de ideale route daar naartoe. Het eindresultaat van het netwerktraject was voor iedere deelnemer een A4 met daarop zijn of haar eigen duurzame bedrijfsstijl. Daarin staat wat hij of zij wil met duurzaamheid, een beschrijving van de duurzaamheidsaspecten waarmee hij of zij aan de slag wil, een schets van zijn of haar bedrijf van de toekomst en een planning om van ideeën tot uitvoering te komen. Het aantal boeren dat via de Toekomstcafés en andere bijeenkomsten over dit project is bereikt, nadert volgens Bert Philipsen de tweeduizend.

Cartoons: MIJN Duurzaamheid

ARENT EN INEKE BAKKER

Arent en Ineke Bakker uit het Groningse Westervijwerd kozen voor de kernwaarde rentmeesterschap. Zij vinden dat de aarde en het leven gegeven is en dat de mens die zo goed mogelijk moet doorgeven aan de nieuwe generatie. De ambitie van het echtpaar is volhoudbaar zijn op het gebied van alle vier thema's: boer, koe, burger en milieu. Via kringloop, zonne- en windenergie, diergezondheid en transparantie voor burgers proberen zij dit te bereiken. Via deskundigen hoopt het stel genoeg informatie te krijgen om hun doelen te bereiken.

RIK LAGENDIJK

Melkveehouder Rik Lagendijk uit het Brabantse Diessen koos de kernwaarde: balans en je goed voelen bij zowel bedrijf als gezin. Kwaliteit, transparantie, schoonheid en trots horen daarbij, meent hij. De Brabander wil een ambassadeur zijn voor de melkveehouderij. Zijn bedrijf, het liefst in de vorm van een koeientuin, wil hij landschapelijk inpassen. Daarbij gaat hij samenwerking met bijvoorbeeld een bungalowpark in de buurt niet uit de weg. Een vergunning voor een vrijloopstal is in voorbereiding.